

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 62 0 Пс 010809 21 Рев
Бања Лука, 25.2.2022. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Тање Бундало, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Удружење ... В. Г., кога заступа Д.Ш. адвокат из Т., против туженог И.и. а.д. Б.Л., кога заступа Б.К., запослена код туженог, ради накнаде штете, вриједност спора 175.997,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 62 0 Пс 010809 21 Пж 2 од 14.9.2021. године, на сједници одржаној 25.2.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Требињу број 62 0 Пс 010809 19 Пс 2 од 10.3.2021. године, одбијен је захтјев тужитеља за накнаду штете у износу од 175.997,00 КМ са каматом од 26.11.2015. године до исплате и захтјев за накнаду трошкова поступка и обавезан је тужитељ да туженом накнади трошкове поступка у износу од 15.960,45 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 62 0 Пс 010809 21 Пж 2 од 14.9.2021. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка учињених пред другостепеном судом и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се нижестепене пресуде преиначе и усвоји тужбени захтјев уз накнаду трошкова поступка.

Тужени у одговору на ревизију оспорава њене наводе и предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Тужитељ захтјевом у тужби тражи накнаду материјалне штете проузроковане онечишћењем ријеке В., које је везано за извођење грађевинских радова од стране туженог на изградњи тунела Ч. на путном правцу Г. – Ф., у износу од 175.997,00 КМ, са каматом и трошковима поступка.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је тужитељ на основу уговора о привременом уступању рибарског подручја на коришћење закључених у спорном периоду са Министарством Р.С., добијао на привремено коришћење рибарско подручје Општине Г., ради обављања спортског риболова; да је Удружење ... В. Г. због „пепељасто сиве“ боје воде у ријечи формирало Комисију која је у записнику од 19.4.2011. године навела, да је дошло до загађења воде рјечице В., што штетно дјелује на узгој пастрмке и да том приликом нису нашли угинуле пастрмке; да је на основу дојаве риболоваца о помору пастрмке Комисија (у чијем је саставу био и еколошки инспектор Л.О.), дана 12.5.2012. године записнички констатовала, да је ријечно корито и шкрге угинулих пастрмки, било прекривено слојем муља, лапорца и другог талога, сматрајући да исти потиче са градилишта туженог, а уз записник су приложене фотографије угинулих пастрмки; да је тужени изводио грађевинске радове на пробијању тунела кроз планински превој Ч. у периоду од 2009. године до 2013. године, а да су од 5.10.2015. до 15.10.2015. године извођени додатни радови на обезбјеђењу водене акумулације за потребе тунела Ч., за које није утврђено да их је изводио тужени и да је примопредаја објекта чији је извођач радова био тужени, извршена 12.9.2013. године; да је вјештак грађевинске струке Р.М. нашао, да је тужени изведене радове извршио у складу са пројектном документацијом, да је на платоу гдје се налазила бетонска база саграђен сепаратор који по својим димензијама и облику задовољава потребе таложена отпадних вода, да ако се правилно употребљава, из сепаратора не може излазити онечишћена вода у водоток ријеке В. и да армирано-бетонска брана (која је грађена од 5.10.2015. године до 15.10.2015. године), може негативно утицати на рибљи фонд ријеке В., јер брана нема изграђену, по закону обавезну „рибљу стазу“; да је вјештак ветеринарске струке Проф.др.сци. Ветеринарског факултета у С.А.Ј. нашао, да је узрок угинућа риба онечишћење воде од стране туженог, а да брана (која је грађена 2015. године), не посједује миграциону стазу за рибе, чиме је онемогућен пут узводно до мјеста мријеста полно зрелих риба, те да се не може изјаснити о висини штете, јер нема података о базном, ни о финалном стању рибљег фонда; да према процјени штете од 15.9.2015. године извршеној (по захтјеву тужитеља) од стране проф. др. Ђ.К. из Б.Л., укупна штета причињена рибљем фонду у ријечи В. износ 175.997,00 КМ; и да је тужитељ тужбу у овој правној ствари поднио 26.11.2015. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да имајући у виду да су радове на градњи тунела Ч. изводила трећа лица као подизвођачи туженог, а не тужени и да тужитељ није доказао да су радови које је изводио тужени имали негативан утицај на животну средину и да је проузроковао штету у виду помора рибе у ријечи В., како то тужитељ тврди да се штета од помора рибе која је констатована у записнику Комисије од 15.10.2015. године, из напријед наведених разлога, не може ставити на терет туженом који је грађевинске радове завршио и примопредају објекта извршио 12.9.2013. године. Из ових разлога и из разлога што према наводима вјештака ветеринарске струке А.Ј., због недостатка података о базном и о финалном стању рибљег фонда, није могуће извршити процјену висине штете, првостепени суд је закључио да тужитељ није доказао ни висину предметне штете, слиједом чега је захтјев тужитеља одбио као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио. Према становишту тога суда, наведени записници Комисије, нису довољан доказ, да је једини узрок угинућа рибе – извођење грађевинских радова од стране туженог, јер исти не

садржи податке о броју рибе или рибље млађи поточне пастрмке, а ни о процјени штете (по количини и врсти рибе), као ни податке о стручном здравственом прегледу узорака рибе која се налази у ријечи, нити о здравственом прегледу угинуле рибе, те да – када би се и прихватила тврдња тужитеља да је тужени одговоран за насталу штету, да тужитељ није доказао висину штете. При том је, указујући на налаз вјештака ветеринарске струке А.Ј., који се изјаснио о недостајућим подацима за процјену висине штете закључио, да с обзиром на наведено, процјена штете сачињена од стране проф. Др. Ђ.К. из Б.Л., нема довољну доказну снагу за правилно утврђење евентуалне висине штете.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

Одредбом члана 173. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 и 57/89, те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96 и 39/03 и 74/04, даље: ЗОО) прописано је да се сматра да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном дјелатношћу, потиче од те ствари, односно од те дјелатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете.

Према одредби члана 174. ЗОО за штету од опасне ствари одговара њен ималац, а за штету од опасне дјелатности одговара лице које се њоме бави.

Ималац опасне ствари се ослобађа одговорности за накнаду штете, ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари чије дејство се није могло предвидјети ни избјећи или отклонити, или ако докаже да је штета настала искључивом радњом оштећеника или трећег лица коју он није могао предвидјети и чије посљедице није могао избјећи или отклонити (члан 177. став 1. и 2. ЗОО).

У конкретном случају може се прихватити утврђеним, да је узрок угинућа рибе у рибљем фонду у ријечи В. и истоименом језеру, онечишћење воде до којег је долазило (периодично) приликом извођења радова на тунелу Ч. Овакав закључак произлази из налаза поменутог вјештака ветеринарске струке који је нашао, да је на основу приложених фотографија угинуле рибе и дна ријеке прекривеног муљем сепаратора - таложника (као средстава рада туженог), изјава свједока и наведених записника Комисија, те лабораторијске анализе ријечне воде из ријеке В., неупитно да је узрок угинућа рибе онечишћење воде. И вјештак грађевинске струке Р.М. је навео, да се штетан утицај на ријеку В. „могао“ испољити приликом извођења предметних радова.

Међутим, правилно су нижестепени судови судили када су закључили, да тужитељ није на поуздан начин доказао узрочно посљедичну везу између поступања туженог са причињеном штетом на рибљем фонду у ријечи В., као ни висину предметне накнаде штете.

Наиме, према чињеничном стању утврђеном од стране нижестепених судова: у вријеме сачињавања записника Комисије од 19.4.2011. године (у којем је наведено да је приликом увиђаја вода у ријечи В. „пепељасто сива од лапорца који у сталном додиру са водом исту непрекидно замућује и на дну и обали ствара муљ дебљине 1 до 2 цм), није било угинулих риба; да је у дужем периоду, од 20.11.2010. године до 26.4.2011. године (који је претходио сачињавању предње наведеног записника Комисије од 19.4.2011. године), било обустављено извођење радова од стране туженог (што произлази из грађевинског дневника туженог број 14. и број 15.); да је приликом контроле воде дана 12.5.2012. године Комисија констатовала, да је дошло до појављивања мртве пастрмке у

рјечици В., при чему није извршена анализа времена ни узрока угинућа, количине угинуле рибе ни преосталог фонда рибе у ријечи; да су радове у означеном периоду изводили, поред туженог и његови кооперанти, и да с тим у вези, тужитељ није доказао у ком обиму су радови туженог узроковали замућеност ријечне воде; да је тужитељ са извођењем радова завршио и исте предао инвеститору записником о примопредаји од 12.9.2013. године и да тужитељ није доказао да је извођач додатних радова који су извођени од 5.10.2015. године до 15.10.2015. године био тужени, јер то није потврдио ни свједок Д.Д. (чије је саслушање предложио тужитељ), који је навео „ да не зна ко је извођач додатних радова на тунелу Ч. 2015. године“, док је свједок С.А. потврдио „да је брану 2014. или 2015. године радио подизвођач, у име туженог“. Код оваквог чињеничног утврђења нижестепених судова које сагласно одредби члана 240. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), не може бити предмет преиспитивања у овом ревизионом поступку. Даљњи ревизиони наводи у овом правцу, на којим се заснива основ одговорности туженог за предметну штету у траженом износу, указују се неоснованим.

Када се све напријед наведено има у виду, и по оцјени овога суда, тужитељ није доказао обим штете проузроковане загађењем ријека В. извођењем радова од стране туженог, а у ком обиму је извор загађености воде у поступању коопераната туженог, које чињенице су одлучне за пресуђење, јер према правилима о одштетној одговорности, сваки штетник одговара за штету у обиму, у којем штета потиче од његове опасне ствари или опасне дјелатности, о ком основу одговорности се овдје ради.

Осим наведеног, с обзиром да сагласно налазу вјештака ветеринарске струке А.Ј., у недостатку података о базном стању рибљег фонда (по врсти и количини риба) и о његовом финалном стању, није могуће процијенити висину дирекне и индиректне штете, и под условом да је тужитељ доказао основ потраживања у обиму одговорности туженог за причињену штету (а није), с обзиром да није на поуздан начин доказана висина штете, која би била у узрочно посљедичној вези са поступањем туженог у извођењу предметних грађевинских радова (а на њему је у смислу одредбе члана 7. став 1, члана 123. став 1. и члана 126. ЗПП, терет доказивања тих чињеница), правилно су нижестепени судови примијенили материјално право када су тужбени захтјев одбили.

Код оваквог стања чињеница, процјена висине штете сачињена од стране проф. др. Ђ.К., која је извршена на основу количине угинуле рибе по врстама, како је у налазу наведено, не представља одраз стварног стања и не пружа основ суду за одлуку о висини предметне штете. Ово из разлога, што тужитељ није доказао укупан број угинуле рибе, а ни број по врстама рибе (на темељу којих података је налаз сачињен), а у налазу није наведено на основу којих доказа је извршена процјена штете, у односу на укупну количину угинуле рибе по врстама и количину рибљег фонда који је по завршетку наведених радова остао у ријечи. Поред наведеног, у налазу се не наводи основ за утврђење података о риболовној основи, коју према наводима вјештака А.Ј. раде овлаштене институције и гдје се тачно утврђује врста рибе, старосне категорије рибе по квадратном и кубном метру и која представља основ за израчунавање причињене штете, нити се наводе подаци о записнички утврђеном броју угинулих риба по врсти, старосној доби, полној зрелости и тежини (млађ, полно зреле рибе и матице), који су од значаја за процјену висине штете. Из наведеног произлази да, супротно ревизионим наводима, процјена висине штете коју је на захтјев тужитеља извршио проф. др. Ђ.К. (у износу који је предмет тужбеног захтјева), не даје основ за закључак о истинитости чињеница о висини предметне материјалне штете и не представља релевантан доказ за пресуђење.

Насупрот наводима ревизије, у конкретном случају се не ради о ситуацији да се висина накнаде штете не може утврдити, нити је од стране вјештака речено да би се иста могла утврдити „само са несразмјерним тешкоћама“. Зато, по оцјени овога суда, нису испуњени услови за утврђивање висине предметне накнаде штете примјеном одредбе члана 127. ЗПП.

Нижестепени судови су проведене доказе оцијенили на начин прописан одредбом члана 8. ЗПП и о одлучним чињеницама су дали довољне и ваљане разлоге, па наводи ревизије да су судови почини повреде одредаба парничног поступка (чланова 8, 123, 137. став 2. и 191. став 4. ЗПП), нису основани.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије нису од значаја за правилност побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић